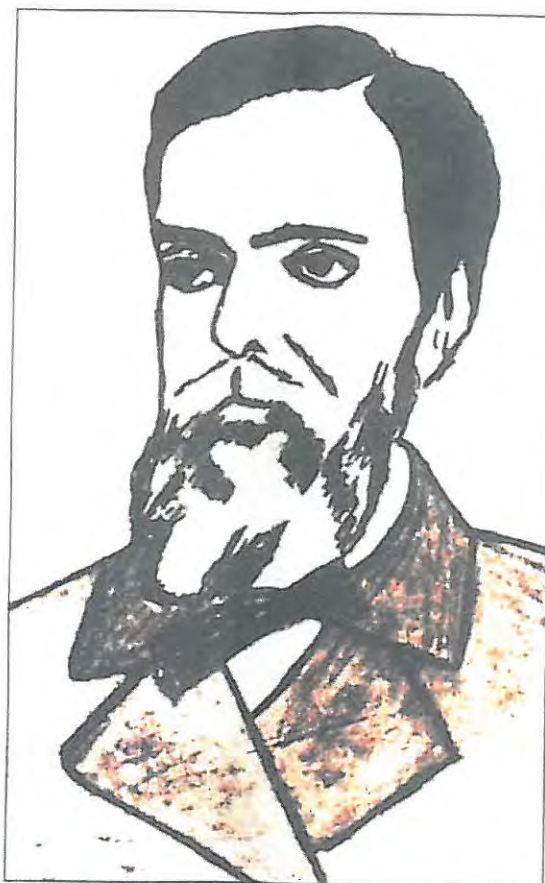

ΕΟΙΩΤΗΡ (Ε-7) ΜΟΘΟ

+ (7)

Αφηγηματικά κείμενα

Τα κείμενα του Έμμανουηλ Ροΐδη που συγκεντρώνει στον αναξίτητο τόμο ο Παν. Μουλλάς δημοσιεύθηκαν μεταξύ 1882 και 1885 στην πολιτικοσατιρική εφημερίδα «Ραμπάγα» του Κωνσταντίνου Τριανταφυλλίδη. Βρίσκονται εκτός του σφαιρικού Απαιτού του συγγραφέα και χωρίζονται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος καταλήγει από το εκτενές αφήγημα «Κοινωνική μελέτη» το χαρακτηρίζει ο Ροΐδης «Ο ουσιώτος το μανθάνει τελευταίος» που αποτελεί μια αγρία σατίρα των αυλικών ολιγαρχών κατά την τελευταία εικοσαετία του 19ου αιώνα στην Αθήνα. Το δεύτερο μέρος εκφράζεται από μια σειρά πολιτικών άρθρων και προλόγους κομικών σχολίων, τα οποία ερμηνεύει για τον ανάλογο σατιρικό αποδόλο δικαίωμα πνεύμα. Υπό γραφονίας άλλων ως Ιωσήφ και άλλοι ως Λυγέ. Ο Ροΐδης ήταν με πληρη ανυπνία και τις δύο υπογραφές του. Ισοβόλος και κοινικός και συνάμα αντιπολιτικός και μέγας ρομαντικός, αυτές είναι οι ιδιότητες με τις οποίες αποκαμπίεται ο σχολιογράφος του «Ραμπάγα» σε όλα τα κομμάτια του. Αυτοκριτικός ενος» παρρησιάζει επιρροασίως τον εκσυγχρονιστή. Λατρείς του γενναίου φελαί, αλλά και αρκόμενος πολέμιος του δικού χειριστή της γλώσσας και προέκτατος ιστορίας της γλώσσας. Ο Ροΐδης δεν χάνει και σε αυτά τα αγνώστα μέχρι τώρα κείμενα του τη λογοτεχνικά και την ιδιολογικοκοινωνική αγούη του. Ένας λόγιος που σατιρίζει με τις ελληνικές τις αδυναμίες και την καθυστέρηση

γικά, καθώς και μια ευρύτερη διάθεση σιγή ενοχής του σύγχρονου του ελληνικού περιγρού. Ο Ροΐδης επιλέγει κατά τα άλλα να γυμνεί τη στήλη του στον «Ραμπάγα» με πλάνος αναλαφρές και εθιμικές νοτιές, παρμένες και εθιμικές από τις αιλικές αιδίες και τα κοσμικά σαλονιά της περιόδου. Αναλαφρές και εθιμικές νοτιές, η εθιμική και το αναλαφρικό δεν έχουν ποτέ στον Ροΐδη καλοκαθό χαρακτήρα. Αντιθέτως, ορίζονται από την ευρυστική εστίαση και το σαρκαστικό εφός, το παραρηπτική αφήγημα, το οποίο δεν αρφάει από σκεπτικό και αγραφοί την απλότητα των συμπερασμάτων στις βασιλικές δεξιώσεις, κορδαίνει τις επιδόσεις των χορευτών, αποτιμολογώντας σε σπαραξιαία σιγρησία τις αβεξιοτητές και τις γκαρφές τους, και αναρωσιάζει με λίγο χαρογέλο τα λόγια και τη καλλοσηπτική φρονιμότητα των κτηνών χωρίς, παρ' όλα αυτά, να κρυβεί την ερωτική ελπίη που τους ασκούν οι γυναίκες.

Η σημασία της φιλολογικής επιμέλειας

Θα πρέπει να τονισώ το βάρος της φιλολογικής επιμέλειας με την οποία υποστηρίζει ο Μουλλάς τα κείμενα του Ροΐδη. Και δεν έχω και να τον μόνο τον αφορο και εξαγλιτικό υποσημησιασμο, όπως φρονιζονται όλα τα λογοτεχνικά, δημοσιογραφικά, κοινωνικά και πολιτικά μυστικά που κρυβουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τα σχολια του συγγραφέα, αλλά και την εκτενή όσο και πυκνά συγκροτημένη εισαγωγή, η οποία ανασησηπτική παρασηπτικά ολοκληρω το κλίμα εντός του οποίου αντιθέρα και κινείται ο Ροΐδης. Ξεχωριστά θέλω να αναφερτώ τις παρατηρήσεις του Μουλλά για τη σιγνή εισηρή του Ροΐδη με την τόσο εντόνη και ιδιότητα προσοχή

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΡΟΪΔΗΣ

Αθησαυριστά
κείμενα
1882 - 1885

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΤΝΕΥΣΗ ΤΗΣ

ΜΟΝΙΑΣ

ΜΟΡΦΟΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΡΕΥΝΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

ΣΕΛ. 170 - 4,50

Ενας κορυφαίος της κοινωνικής σάτιρας

Η μοιχεία, τα κοσμικά σαλονιά και οι αυλικές δεξιώσεις της Αθήνας την τελευταία εικοσαετία του 19ου αιώνα

του κοινωνικού του περιβάλλοντος, αδημονώντας για κριτικές με ταβόλες, αλλά και εξίσταζοντας από μια δηλητηριώδη απώσωση όλα τα ανθρώπινα

Αδίστακτος φαρσέρ

Κεντρικό θέμα στο «Ο ουσιώτος το μανθάνει τελευταίος» είναι η μοιχεία. Αποκρίνοντας σε μια ρακρά παραδοχή ο Μουλλάς επισημαίνει τον Βοκλακίδη, τον Ραμπάγα, τον Αριστό και τον Μουλλά, ο Ροΐδης που έχει δημοσιεύσει στην Αθήνα μια «κοινωνική μελέτη» με ανάλογο περιεχόμενο από τον τίτλο «Μοιχαλίδες και τα παρ» (1882 - 1885) στην ημερησίως στην Αθήνα, αναλαφρικότατη προέκτατος το ρόλο ενός αβριστικού φαρσέρ, ο οποίος «Πηλ. Μουλλάς είναι προός του την πιο διασημότητα, επισημαίνοντας κάθε πητικό σκεπτικό με το οποίο θα μπορούσε να είναι ανεξιδερίτως η προσημολογία και ο απητητικός, οι ζυγοί υποδοχών, ούτως η ούτως

δημοσίας συμπεριφοράς, ενος» ο καταπατητής του οικογενειακού αιδίου και ερασιής της συζυγούς βυθίζεται βαθμιαία στην αποξένωση και την παρακμή, για να οδηγηθεί στο τέλος στην καταστροφή και το θάνατο. Δεν υπάρχει νομιζω, αμφιβολία πως εκείνο το οποίο παίζεται πριν και παν» απ' όλα στο «Συζυγο» είναι μια απησηπτική ιδιοτροφαγία, που χαρή στην ευρημική εκφρασηπτική αφαιρέση, η οποία συνεχίζει το λόγο του συγγραφέα, δεν χάνει ούτε ποστό από την ενταση των παθών της. Αν μιλάμε για πραγματικά παθή, μια και εκείνο που νοιαζεται πρώτιστος να επισημάνει ο Ροΐδης στις αελίδες του είναι η αντικανονία των ανθρώπων να κερδίσουν μίαν αληθινή ζωή, ρακρά από τη δυναστεία των οικονομικών συμπεριφορών, καθώς και των πάσης ΑΔΔΗΣ φησείας υπολογισμών.

Το πολιτικό στοιχείο είναι οξέτιμο στο δεύτερο μέρος της συζυγής, αλλά δύσκολα θα υποστηρίξει κανείς πως διεκδικεί δεσποζοί σε θέση στο συνολικό αριθμό των κειμένων της. Αν εξαιρεσοίμε την αντιρροπική αναφορά, για τη σιγνή μίληση προσημολογία

κοιλία του ΚΑ. Τριανταφυλλίου το οποίος και φιλοτεχνείται με ένα πολύ ευχλωπό και ζωημένο πορτρέτο, σπής και για την προσημολογημένη σχέση του με τα ημεθωγία και την ποικιλοτρόπη χρήση η λειτουργία τους.

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον της εισαγωγής εντοπίζεται στο γεγονός πως ο Μουλλάς έχει την ευχέρεια να συζητεί και την πιο μικρή η αβιαφορή λεπτομέρεια των κειμένων του «Ραμπάγα» με το συνολό του ροϊδικού κοσμού, είτε υποδοκινώντας σφραει δια γυμνός οφθαλμοί γραφές και σκεπτικές επι μνημονεύτας εμφάνεις, αλλά κάθε άλλο παρά αυτονομίες σιγρηπτικές και αυνενοίτες. Και από μια τετοίση τεπού αναγνώση μόνο σφέλος μπορεί να προκτηρεί, εφροσών τόσο ο προηβιασμένος όσο και ο αντισημολογικός αναγνώστης έχουσ και πολύ χριστιό και ομοσηπτικό να παρουν από τα ζητούμενα της «ισο» για το συγγραφέα όσο και για την Αθήνα, καθέ αποση κρισηρή και σπαραξιακή σποχή του. Μια βολέλια που σιγούρα αξίζει όλους τους κόπους της.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣ ΛΕΙΩΝ